

فلسفه و منطق

۱- گزینه «۲» - ذاتیات و حقیقت اشیاء بیانگر ماهیت آن‌ها می‌باشد و همین ماهیت است که عامل تفاوت میان اشیاء است و صفات هر موجودی به ماهیت آن اشاره دارد.

(یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۳ و ۵) (متوسط)

۲- گزینه «۳» - مغایرت وجود و ماهیت، مغایرتی ذهنی و مفهومی است، وگرنه در عالم خارج و در قالب مصادیق، مغایرتی نداریم. (یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۴) (متوسط)

۳- گزینه «۴» - وجود و ماهیت دو مفهوم از یک شیء هستند، بنابراین مغایرت وجود و ماهیت در ذهن رخ می‌دهد نه در عالم خارج. (یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۴) (متوسط)

۴- گزینه «۱» - پرسش از چیستی اشیاء خارجی بیانگر این است که وجود شیء را پذیرفته‌ایم، لکن ماهیت آن برای ما روشن نیست؛ مانند کودکی که به حیوانات در باغ وحش اشاره می‌کند که در این حالت کودک قبول دارد که این حیوانات وجود دارند، لکن چیستی آن‌ها برایش روشن نیست. (یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۳) (آسان)

۵- گزینه «۱» - هر چیزی که وجود داشته باشد، قطعاً دارای اوصافی نیز می‌باشد که این اوصاف سازنده ماهیت آن شیء است. اگرچه ممکن است ماهیت برخی موجودات برای ما قابل شناخت نباشد؛ مانند شناخت ذات مقدس الهی، از طرفی موجودات بسیاری وجود دارند که هنوز ماهیتشان برای انسان به‌طور دقیق روشن نشده است؛ مانند ماهیت سیاه‌چاله‌ها.

(یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۴) (متوسط)

۶- گزینه «۳» - چنانچه صفتی غیرذاتی را به موضوعی نسبت دهیم، می‌توان از دلیل حمل سؤال کرد و بودن چنین صفتی نیازمند اثبات است، درحالی‌که صفات ذاتی بی‌نیاز از دلیل هستند. صفت سه زاویه برای مثلث، صفتی غیرذاتی می‌باشد که اصطلاحاً به آن «عرض لازم» گفته می‌شود. عرض لازم صفتی غیرذاتی است، اما همواره همراه ماهیت یا ذات می‌باشد. در سایر گزینه‌ها صفتی ذاتی به موضوع نسبت داده شده است. در خصوص صفت شبهه‌کشنده برای اسب دقت داشته باشید، طبق سؤالات ادوار گذشته کنکور سراسری، طراحان کنکور و نویسندگان سابق کتاب درسی، صفت شبهه‌کشنده برای اسب را ذاتی محسوب کرده‌اند. (یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۵) (دشوار)

۷- گزینه «۲» - باتوجه به این‌که وجود و ماهیت با هم مغایرت دارند، بنابراین نمی‌توان وجود را بخشی از ماهیت دانست یا آن را صفتی ذاتی محسوب کرد، بنابراین اثبات وجود جدا از اثبات ماهیت است و هرکس که مدعی وجود چیزی باشد باید آن را اثبات کند.

(یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۵) (متوسط)

۸- گزینه «۲» - عدالت و قدرت فوق‌بشری در واقع بیانگر صفات خداوند هستند و صفات هر موجودی مرتبط است با ماهیت آن؛ بنابراین سقراط می‌خواست با استناد به اعتقادش به صفتی از خداوند، اعتقادش به وجود خداوند را اثبات کند. البته به نظر می‌رسد اگر استدلال سقراط را از منظر اصل مغایرت وجود و ماهیت تحلیل کنیم، سقراط در این خصوص دچار مغالطه شده چرا که نمی‌توان از اثبات ماهیت به اثبات وجود رسید، بلکه برای اثبات وجود هر چیزی باید فارغ از ماهیت آن چیز، دلایل مستقلاً اقامه کرد.

(یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۵) (دشوار)

۹- گزینه «۳» - اندیشه‌های توماس آکوئیناس ریشه در اندیشه‌های فلاسفه مسلمان مانند ابن‌سینا و ابن‌رشد داشت و همین امر موجب شد فلاسفه غرب مجدداً با فلسفه ارسطویی ارتباط برقرار کنند. (یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۷) (دشوار)

۱۰- گزینه «۳» - برهان وجوب و امکان ابن‌سینا برای اثبات وجود خداوند ارائه شده است و پایه این برهان، اصل مغایرت وجود و ماهیت می‌باشد. مغایرت وجود و ماهیت بی‌تردید یکی از اساسی‌ترین آراء و عقاید فلسفی در تفکر اسلامی است.

(یاری) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۶) (متوسط)

۱۱- گزینه «۱» - وجود و ماهیت دو مفهوم مغایر و متفاوت هستند، بنابراین رابطه میان این دو مفهوم تبیین است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مفاهیم خیالی مانند سیمرغ ماهیت دارند ولی وجود ندارند.

گزینه «۳»: واقعی نبودن یک چیز مربوط به وجود آن است نه ماهیتش.

گزینه «۴»: اگر در عالم خارج به چیزی اشاره کنیم یعنی وجود آن را باور داشته‌ایم.

(سراسری خارج از کشور - ۱۴۰۱ با تغییر) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۴) (متوسط)

۱۲- گزینه «۳» - فلز بودن برای پلاتین بیانگر جنس آن و صفتی ذاتی است. دقت داشته باشید در خصوص صفات خداوند میان اندیشمندان اختلاف‌نظر وجود دارد که آیا اساساً خداوند صفت غیرذاتی دارد یا این‌که تمام صفات خداوند ذاتی است. در چنین تست‌هایی با توجه به وجود اختلاف نظری که ذکر شد چنانچه گزینه‌ای قطعی داشته باشیم، همان را انتخاب می‌کنیم، ولی اگر مطمئن بودیم که سایر گزینه‌ها غلط هستند، آن‌گاه می‌توان گزینه‌ای را انتخاب کرد که صفتی را به خداوند نسبت داده است. در این سؤال قطعاً فلز بودن پلاتین ذاتی است، در نتیجه گزینه‌های «۱» و «۲» مطابق با دیدگاهی تنظیم شده است که قائل بر وجود صفات عرضی (غیرذاتی) برای خداوند می‌باشد.

(سراسری خارج از کشور - ۹۹ با تغییر) (پایه دوازدهم - درس ۱ - هستی و چیستی - صفحه ۵) (متوسط)

۱۳- گزینه «۴» - پرسش از معنا و فایده زندگی پرسشی فلسفی است.

(سراسری - ۱۴۰۰ با تغییر) (پایه یازدهم - درس ۱ - چیستی فلسفه - صفحه ۳) (متوسط)

۱۴- گزینه «۳» - تفکر فلسفی دارای چهار مرحله است که گزینه «۳» بیانگر سومین مرحله آن است. دقت داشته باشید گزینه «۱» بیانگر سومین مرحله تفکر است نه سومین مرحله تفکر فلسفی. (یاری) (پایه یازدهم - درس ۱ - چیستی فلسفه - صفحه ۵) (آسان)

۱۵- گزینه «۴» - پرسش مندرج در این گزینه ارتباطی با فلسفه ندارد، بلکه بیانگر یک پرسش فقهی و شرعی است. (تمرین کتاب درسی) (پایه یازدهم - درس ۱ - چیستی فلسفه - صفحه ۹) (آسان)

۱۶- گزینه «۳» - پاسخ به پرسش از دلیل سرد شدن هوا از طریق ابزار حس قابل کشف است، درحالی‌که سایر پرسش‌ها را از طریق عقل می‌توان پاسخ داد.

(تمرین کتاب درسی) (پایه یازدهم - درس ۱ - چیستی فلسفه - صفحه ۱۰) (آسان)

۱۷- گزینه «۴» - فلسفه در ابتدای پیدایش خود مترادف با دانش بوده است، نه بخشی از آن. فلسفه به‌دلیل تلاش‌های قانونمند بشر به‌وجود آمد. واژه فلسفه از حیث لغوی، واژه‌ای عربی است که دارای ریشه یونانی یعنی فیلسوفیا می‌باشد. فیلسوفیا به معنای دوستداری دانایی است و واژه فیلسوفوس به معنای دوستدار دانایی.

(یاری) (پایه یازدهم - درس ۱ - چیستی فلسفه - صفحه ۶ و ۷) (دشوار)

۱۸- گزینه «۲» - برای این‌که فردی در فلسفه مضاف به تخصص برسد، لازم نیست در خود آن دانش نیز تبحر داشته باشد.

(سراسری - ۹۹ با تغییر) (پایه یازدهم - درس ۲ - ریشه و شاخه‌های فلسفه - صفحه ۱۴) (متوسط)

۱۹- گزینه «۱» - امروزه دامنه فلسفه‌های مضاف گسترش یافته است و شاخه‌هایی مانند فلسفه فرهنگ، فلسفه حقوق و فلسفه تکنولوژی نمونه‌هایی از این شاخه‌های جدید می‌باشد.

(یاری) (پایه یازدهم - درس ۲ - ریشه و شاخه‌های فلسفه - صفحه ۱۴) (متوسط)

۲۰- گزینه «۴» - دقت داشته باشید بحث اصالت فرد یا اجتماع بحثی مرتبط با فلسفه علوم اجتماعی است، نه خود علوم اجتماعی و طرح سه دیدگاه در خصوص اصالت فرد یا جامعه توسط فلاسفه مطرح شده است نه جامعه‌شناسان.

(یاری) (پایه یازدهم - درس ۲ - ریشه و شاخه‌های فلسفه - صفحه ۱۴ و ۱۵) (متوسط)